

KOMENTARI

NA NACRT IZVJEŠTAJA O SPROVOĐENJU AKCIONOG PLANA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NACIONALNIH MANJINA

OPŠTI ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Nacrt prvog kvartalnog Izvještaja o sprovođenju Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina pokazuje da Akcioni plan kao vrlo važan strateški dokument za pregovaračko Poglavlje 23 o pristupanju Srbije EU ne obuhvata suštinske probleme sa kojima se suočavaju manjine u Republici Srbiji. Prvi Izvještaj nam pokazuje sve nedostatke Akcionog plana među kojima je i nedefinisan položaj nacionalnih vijeća nacionalnih manjina koje u cjelokupnom procesu nisu dobila ulogu pravog partnera.

Sama činjenica da nacionalna vijeća nacionalnih manjina nisu partneri ili nosioci aktivnosti u najvećem broju planiranih aktivnosti Akcionog plana potvrđuje da su predstavnici nacionalnih vijeća tokom cjelokupnog procesa izrade ovog važnog strateškog dokumenta tretirani samo kao objekat a ne kao ravnopravan partner.

U prilog tome govori i činjenica da se Akcionim planom umanjuje značaj nacionalnih vijeća u oblasti upotrebe manjinskih jezika i pisama gdje su partneri za realizaciju svih aktivnosti o ovoj oblasti lokalni savjeti za međunacionalne odnose.

Akcioni plan je usvojila Vlada Republike Srbije, 3. marta 2016. godine, međutim u Izvještaju je vremenski okvir o realizovanim aktivnosti potpuno nelogičan, jer se u najvećem broju slučajeva, navode podaci o aktivnostima koje se odnose na 2015. godinu, na period prije donošenja Plana, što nije relevantno jer je nemoguće planirati aktivnosti u prošlom vremenu ili postavljati zadatke unazad. U dijelu Izvještaja koji govori o realizaciji aktivnosti ima nepotrebnog nabranjanja, citiranja zakonskih normi, a nema neophodnih podataka o samoj realizaciji planiranih aktivnosti.

Uvodna i zaključna razmatranja su kontradiktorna, bave se analizom ustavnopravnog okvira i međunarodnih sporazuma kojom se pokušava negirati pravo na upotrebu „srodnih jezika“ u sudskom postupku, gdje navodi primjer da je Haški Tribunal koristio skraćenicu bhs za bosanski hrvatski i srpski.

Izvještaju nedostaju mjerljivi i indikatori o realizaciji aktivnosti koji se odnose na sva govorna područja gdje tradicionalno žive nacionalne manjine. Naprimjer, nema nikakvih podataka o realizaciji aktivnosti na teritoriji govornog područja bosanskog jezika – područje Sandžaka gdje tradicionalno žive Bošnjaci.

Nedostaje i kvalitativna analiza podataka koja govori o stepenu realizacije strateških ciljeva, što ograničava mogućnost praćenja napretka u ostvarivanju osnovnih i kolektivnih prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

Opšti je zaključak da Akcioni plan ni u jednoj oblasti nije napravio napredak ka dostizanju zacrtanih ciljeva za unapređenje položaja i prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji.

Neophodno je poduzeti sljedeće korake:

1. Izvršiti reviziju Akcionog plana;
2. Definisati više mjerljivih i kvalitativnih indikatora da bi se osigurali mehanizmi za mjerenje uticaja planiranih aktivnosti i stepen dostizanja zacrtanih ciljeva.
3. U oblasti ekonomskog položaja manjina uraditi socio-ekonomsku analizu područja gdje tradicionalno žive nacionalne manjine, kao što je područje Sandžaka gdje tradicionalno žive Bošnjaci, pomoću UNDP indikatora ljudskog razvoja i strategiju održivoga razvoja nerazvijenih područja;
4. Kod upotrebe jezika, naši rješenja kako bi se uklonile administrativne prepreke za službenu upotrebu bosanskog jezika u Sandžaku da bi se bosanski jezik mogao koristiti u državnim organima, sudstvu, tužilaštvu, organima sa javnim ovlaštenjima, javnim preduzećima, te drugim državnim institucijama;
5. Imenovati stručni tim za reviziju i implementaciju AP sa jasnim zaduženjima i opisom poslova;
6. Definisati nacionalna vijeća nacionalnih manjina kao ključni faktor u cjelokupnom procesu AP;
7. Odrediti stručni tim za redovno praćenje Akcionog plana;
8. Planirati edukaciju nacionalnih savjeta nacionalnih manjina i drugih ključnih aktera i , za praćenje i izvještavanje o implementaciji Plana;
9. Izraditi strategiju komunikacije za implementaciju Akcionog plana i promociju prava nacionalnih manjina;
10. Definisati aktivnosti i efikasne mehanizme za rješavanje slučajeva diskriminacije Bošnjaka u obrazovanju na bosanskom, po preporukama Zaštitnika građana i Povjerenika za ravnopravnost iz 2014;
11. Definisati aktivnosti i efikasne mehanizme za uvođenje redovnog programa na manjinskim jezicima na servisu.

Novi Pazar
27.12.2016.

Bošnjačko nacionalno vijeće

I LIČNI STATUSNI POLOŽAJ

AKTIVNOST 1.1. - *Izmene i dopune Zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina*

ROK II kvartal 2015. godine. STATUS:

KOMENTAR:

- Akcionim planom, aktivnost nije realno postavljena u pogledu roka za sprovođenje s obzirom da je u vrijeme usvajanja AP od strane Vlade Srbije (3. marta 2016. godine) bilo potpuno izvjesno da se isti rok neće moći ispuniti.
- Aktivnost još nije realizovana
- Nacionalna vijeća nacionalnih manjina su partneri i ovoj aktivnosti

AKTIVNOST 1.4. – *Unapređenje Posebnog biračkog spiska nacionalne manjine u smislu nadogradnje i unapređenja postojećih aplikacija itd.*

ROK IV kvartal 2015. godine. STATUS: Potpuno realizovano

KOMENTAR:

- Nelogična je konstatacija da je aktivnost potpuno realizovana, s obzirom da je u Akcionom planu rok za sprovođenje ove aktivnosti IV kvartal 2015. godine, što znači prije nego što je Akcioni plan i usvojen.
- Također je nejasno objašnjenje koje stoji u Izvještaju o sprovođenju ove aktivnosti koji glasi: „Aplikacija Posebnog biračkog spiska je unapređena i doprinosi boljem funkcionisanju i nesmetanom ažuriranju podataka sa većim nivoom bezbjednosti, kao i nesmetanom provođenju izbornog procesa. Unapređenje je postavljeno na testnom okruženju aplikacije i nakon finalnih provjera, biće prebačeno i na produkcionu verziju“.
- Aktivnost nije realizovana u okviru ovog Akcionog pilana
- Nacionalni savjeti za nacionalne manjine nisu partner

AKTIVNOST 1.8. – *Praćenje stanja o ostvarivanju prava na upis činjenice rođenja u matičnu knjigu rođenih*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Uspešno se realizuje

KOMENTAR:

- **Ne postoji nikakva promjena ili napredak a navode se podaci za prethodnu 2015. godinu**
- **Nacionalni savjeti za nacionalne manjine nisu partner**

AKTIVNOST 1.9. - *Nastaviti informisanje Roma, Egipćana i Aškalija o njihovim pravima vezanim za regulisanje ličnog statusa i nastaviti pružanje besplatne pravne pomoći pripadnicima navedenih zajednica u ovim postupcima od strane nadležnih organa i organizacija civilnog društva koje se bave zaštitom ljudskih i manjinskih prava. Ojačati pristup besplatnoj pravnoj pomoći u skladu sa Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći i osigurati pun pristup pravima pripadnicima romske, egipatske i aškalijske zajednice*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Uspešno se realizuje

KOMENTAR:

- **Navode se podaci za 2013. 2014. i 2015. godinu, što je nerelevantno za praćenje sprovođenja aktivnosti nakon usvajanja Akcionog plana i više se odnosi na podatke koji su trebali biti sastavni dio opisa trenutnog stanja prije usvajanja Akcionog plana.**
- **Nacionalni savjeti za nacionalne manjine nisu partner**

II ZABRANA DISKRIMINACIJE

AKTIVNOST 2.1. - *Brzo i detaljno odgovaranje na nalaze i preporuke Zaštitnika građana, Pokrajinskog ombudsmena i Poverenika za zaštitu ravnopravnosti u svim slučajevima koji utiču na prava pripadnika nacionalnih manjina i obezbeđenje adekvatne podrške tim institucijama kako bi se osigurala efikasna obrada dostavljenih pritužbi, i kako bi one bile dostupne pripadnicima nacionalnih manjina.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Uspešno se realizuje

KOMENTAR:

- Ne navode se pokazatelji rezultata sprovođenja aktivnosti koji stoje u Akcionom planu, odnosno predviđeni broj preporuka Zaštitnika građana koje su upućene organima javne vlasti, broj preporuka koje su organi javne vlasti u potpunosti primijenili, kao ni broj pokrenutih postupaka pred drugim organima.
- Pitanje diskriminacije roditelja i djece koji su se izjasnili za nastavu na bosanskom jeziku koje je konstatovano od strane Povjerenika za zaštitu ravnopravnosti ostalo je neriješeno.
- Navođenje podataka o sprovedenom istraživanju o primjeni propisa o poznavanju jezika nacionalne manjine u pokrajinskim organima uprave nema apsolutno nikakve veze sa formulisanom aktivnošću.
- Kritike na stanje prije formiranja nove pokrajinske Vlade ne pokazuje nikakav napredak u odnosu na propisanu aktivnost i ne bi trebale biti predmet izvještaja.
- Ukazivanje na nepostojanje određenih „uslova za rad“ Pokrajinskog zaštitnika građana, nije relevantno sa aspekta sprovođenja aktivnosti i tu činjenicu je trebalo imati u vidu u vrijeme i u toku postupka donošenja Akcionog plana kao otežavajuću (ograničavajuću) mogućnost i predvidjeti posebnu aktivnost koja bi se odnosila na obezbjeđenje adekvatnih uslova za rad Pokrajinskog zaštitnika građana.
- Podaci o posjetama Pokrajinskog zaštitnika građana određenom broju naseljenih mjesta u Vojvodini nisu relevantni za navedenu aktivnost i zapravo bi se mogli vezati za aktivnost 2.2.

- Podaci o postupanju Povjerenika za zaštitu ravnopravnosti se odnose na 2015. godinu, odnosno vrijeme prije usvajanja Akcionog plana, tako da ne mogu biti pokazatelj rezultata sprovođenja aktivnosti u toku 2016. godine, odnosno nakon usvajanja Akcionog plana.
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća nisu partner

AKTIVNOST 2.2. - *Podizanje svesti među širom javnosti, pripadnicima nacionalnih manjina i funkcionerima i zaposlenim u organima javne vlasti na svim nivoima o postojanju nacionalnih manjina u zemlji, njihovim pravima kao i pravima na afirmativne mere gde su one neophodne.*

ROK: kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- U izvještaju za ovu aktivnost više programske i političke prirode međutim, nema podatka o realizovanim aktivnostima kako su definisano Akcionim planom rezultata aktivnosti (broj minuta, broj sprovedenih anketa, broj obuka i dr.).
- U izvještaju se navodi da se ne mogu tačno odrediti programski minuti, što ukazuje na činjenicu da navedena aktivnost u Akcionom planu njeni pokazatelji rezultata nisu dobro formulisani, na što se tokom izrade Akcionog plana ukazivalo od strane učesnika u tom procesu.
- Podaci o provedenim aktivnostima u Bosilegradu i Subotici, odnosno aktivnostima vezanim za nacionalne savjete bugarske, mađarske i makedonske nacionalne manjine odnose se na period prije donošenja Akcionog plana i nisu relevantni sa aspekta njegove implementacije.
- Nema podataka o provođenju ove aktivnosti od strane svih nosioca aktivnosti
- Aktivnost nije realizovana.
- Nacionalna vijeća su partneri

AKTIVNOSTI 2.3. - *Suzbijanje govora mržnje u medijima i na društvenim mrežama*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspješno realizuje

KOMENTAR:

- Navodi da se ista uspješno realizuje a ne navode nikakvi pokazatelji rezultata predviđeni Akcionim planom. U izvještaju se samo navode tvrdnje jednog od nosioca aktivnosti (Regulatornog tijela za elektronske medije) proklamativne (formalne) prirode, bez pružanja i jednog argumenta da i to tijelo sprovodi propisanu aktivnost. U izvještaju nema podataka o sprovođenju aktivnosti od strane drugih nosioca aktivnosti.
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća su partneri

AKTIVNOST 2.5. *Sprovođenje obuka usmerenih ka jačanju svesti svih relevantnih aktera krivičnog sistema o značaju procesuiranja zločina iz mržnje.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspješno realizuje

KOMENTAR:

- Navedeni su podaci koji se odnose na period prije donošenja Akcionog plana nisu relevantni sa aspekta implementacije aktivnosti.
- Nema kvalitativnih podataka o broju učesnika, broju časova učešću nacionalnih savjeta nacionalnih manjina itd,
- Nacionalni vijeća su nosioci aktivnosti

AKTIVNOST 2.6. - *Jačanje svesti građana o uzrocima i posljedicama zločina iz mržnje i nultoj toleranciji prema tim delima.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspješno realizuje

KOMENTAR:

- Navode se realizovane aktivnosti koji se odnose na period prije donošenja Akcionog plana nisu relevantni sa aspekta implementacije aktivnosti.
- Nema kvantitativnih i kvalitativnih podataka
- Nacionalni savjeti su partneri

Aktivnost 2.7. - *Sprovođenje efikasne istrage, adekvatno kvalifikovanje i efikasno krivično gonjenje počilaca dela sa obeležjima nacionalne mržnje i netrpeljivosti i rasne, verske i druge diskriminacije, uključujući dela učinjena putem interneta, na društvenim mrežama i javnim nastupima.*

Unapređivanje istraga i krivičnog gonjenja počilaca dela sa obeležjima nacionalne mržnje i netrpeljivosti i rasne, verske i druge diskriminacije, uključujući dela učinjena putem interneta, na društvenim mrežama i javnim nastupima kroz povećanje efikasnosti postupanja, vođenje posebne evidencije i sprovođenje obuka.

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- **Neprecizni su podaci**
- **Nacionalni savjeti nisu partneri**

III OBLAST KULTURE I MEDIJA

AKTIVNOSTI 3.1. - *Obezbjeđivanje primene čl. 6. i 9. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i člana 11. Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima kroz identifikovanje adekvatnog modela među različitim modalitetima, poput:*

- *unapređivanje projektnog sufinansiranja posebno u vezi sa ulogom nacionalnih vijeća nacionalnih manjina.*
- *programsko finansiranje medija čiji su osnivači/izdavači nacionalna vijeća nacionalnih manjina*
- *izuzimanje medija u vlasništvu nacionalnih vijeća nacionalnih manjina iz procesa privatizacije.*
- *povećanje količine sadržaja na jezicima nacionalnih manjina na javnim radio televizijskim servisima (RTS/RTV) kroz proglašavanje emitovanja takvog sadržaja ispunjavanjem javnog interesa.*
- *povezivanje privatizacije medija sa uslovnim licenciranjem od strane REM-a sa obavezom emitovanja određene količine programa na jezicima nacionalnih manjina. Istovremeno analizirati uticaj efekata privatizacije i digitalizacije na medije koje emituju sadržaje na jezicima nacionalnih manjina, a u konsultacija sa nacionalnim manjinama, u cilju osiguravanja finansijske održivosti medija na jezicima nacionalnih manjina, kroz inkluzivan proces sa predstavnicima nacionalnih manjina, kako bi se obezbijedilo očuvanje postojećeg nivoa ostvarenosti prava na informisanje na jezicima nacionalnih manjina.*

ROK: II Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost gotovo u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- **U Izvještaju se navodi da je ova aktivnost gotovo u potpunosti realizovana, a u Izvještaju stoji da će npr. tek u III i IV kvartalu 2016. godine Regulatorno tijelo za elektronske medije podnijeti izvještaj o sprovođenju obaveza iz**
- **da će se unaprijediti projektno finansiranje medija čiji su osnivači nacionalna vijeća nacionalnih manjina, Uredbom o raspodjeli sredstava iz budžetskog fonda za nacionalne manjine (koja je usvojena 3. marta 2016. godine) je neprimjerena, jer ne govori o postignutom napretku (Pomenuta Uredba je već trebala doprinijeti postizanju određenih rezultata).**
- ***O programa na manjinskim jezicima* navodi se rast a podaci se odnose se na manje od polovne ukupnog broja jezika nacionalnih manjina (9 nacionalnih manjina). Kada se uzme u obzir navedeni da se rast odnosi na samo 7 manjinskih jezika, ni u kojem slučaju se ne može generalizovati i konstatovati rast programa na jezicima manjina.**

- ***O unapređenju projektnog sufinansiranja***, u izvještaju se navodi da cijelo to pitanje nije regulisano institucionalno, već da zavisi od trenutnog raspoloženja nadležnih organa, što jasno navodi na zaključak da se data aktivnost ne sprovodi.
- ***O nacionalnim savjetima*** u pogledu informisanja pominje samo nekoliko nacionalnih savjeta, i skoro svi ti navodi ukazuju na neadekvatno stanje u oblasti informisanja na njihovom maternjem jeziku. Izvještaj je neophodno dopuniti navodima ostalih nacionalnih savjeta.
- ***O zastupljenosti sadržaja na jezicima nacionalnih manjina na javnim servisima***, navodi se podatak samo za makedonsku nacionalnu manjinu, dok se ostale manjine ne pominju.
- Izvještaj je neophodno dopuniti podacima za ostale nacionalne manjine.
- ***O stanju u privatizovanim lokalnim medijima*** podaci se odnose na samo nekoliko nacionalnih manjina (rusinsku, slovenačku i ukrajinsku) dok se ostale nacionalne manjine u izvještaju ne tretiraju.
- Podaci su nekompletni nema podataka za Bošnjake
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća su nosioci aktivnosti

AKTIVNOST 3.2. – *Obezbeđivanje održivosti medija uključujući i produkciju medijskih sadržaja, čiji su osnivači posredno nacionalnih saveti nacionalnih manjina u prelaznom periodu do početka primene novog Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.*

ROK: I Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je delimično realizovana

KOMENTAR:

- Navodi se podatak za samo jednu (bugarsku) nacionalnu manjinu dok se ostale manjine u izvještaju ne pominju.
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća nisu partneri

Aktivnost 3.4. - *Obezbediti dovoljno i stabilno finansiranje kojim se garantuje održivost medija na jezicima nacionalnih manjina kroz:*

- *unapređivanje podzakonske regulative u vezi sa projektnim sufinansiranjem posebno u vezi sa ulogom nacionalnih saveta nacionalnih manjina, kojima se obezbeđuje stabilno i kontinuirano finansiranje proizvodnje medijskih sadržaja koji su od značaja za pripadnike nacionalnih manjina,*
- *programsko finansiranje medijskih sadržaja čiji su osnivači/izdavači nacionalni saveti nacionalnih manjina*
- *nastavak budžetske podrške za medije u vlasništvu nacionalnih saveta nacionalnih manjina;*
- *izuzimanje medija u vlasništvu nacionalnih saveta od privatizacije u skladu sa Zakonom o javnom informisanju i medijima;*
- *raspisivanje konkursa za sufinansiranje medijskih sadržaja na jezicima nacionalnih manjina uz puno uvažavanje mišljenja nacionalnih saveta o načinu raspodele sredstava;*
- *obezbeđivanje kofinansiranja medija na jezicima nacionalnih manjina;*
- *obezbeđivanje učešća saveta nacionalnih manjina u radu saveta regulatornog tela za elektronske medije zasnovano na jasnim kriterijumima za izbor.*
- *veza sa AP PG 23 aktivnost 3.8.1.4*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- **Iz prikazanih podataka uočava se velika razlika u sufinansiranju projekata u oblasti informisanja na jezicima manjina i medijima čiji su osnivači nacionalni savjeti nacionalnih manjina na republičkom i pokrajinskom nivou (8 puta veća sredstva na pokrajinskom nivou).**
- **O radu Regulatornog tijela za elektronske medije navodi se podatak da nacionalni savjeti nisu učestvovali u postupku izrade Strategije razvoja medijske usluge radija i audio-vizuelnih medijskih usluga u Republici Srbiji, ali nema informacije da li su oni animirani ili pozivani za učešće u tom procesu. Također, ističe se da to tijelo nije u toku I i II kvartala 2016. godine odlučivalo o pitanjima u vezi sa informisanjem na jezicima manjina, bez informacije da je trebalo voditi računa o tome.**
- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća nisu nosioci aktivnosti**

AKTIVNOST 3.5. - *Podizanje svesti javnosti o pravima nacionalnih manjina i uvažavanje kulturnih i jezičkih različitosti kroz podršku proizvodnji medijskih sadržaja radi ostvarivanja jednakih prava i daljeg jačanja razumevanja kulture nacionalnih manjina kao integralnog dela društva u celini.*

- veza sa AP PG 23 aktivnost 3.8.1.5

ROK: Kontinuirano kroz organizovanje godišnjih konkursa;

STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- **Navodi da se ova aktivnost uspešno realizuje ali nema rezultata za određene aktivnosti (broja minuta na javnom servisu u vezi sa tim).**
- **Opisane aktivnosti o sufinansiranju određenih projekata vezanih za razvoj multikulturalizma ne daju jasan prikaz da se radi o medijskim projektima i realizaciji same aktivnosti 3.5.**
- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća partneri nisu**

AKTIVNOST 3.7. - *Povećanje količine sadržaja na jezicima nacionalnih manjina na javnom radio televizijskom servisu (RTS), u skladu sa članom 7. Zakona o javnim medijskim servisima i članom 17. Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, a u cilju ostvariva*

- *emitovanje kulturno-obrazovnog programa na jezicima nacionalnih manjina;*

- *širenje saradnje sa javnim-medijskim servisima zemalja koje imaju nacionalne manjine u Srbiji;*

- *ostvariti saradnju sa nezavisnim manjinskim produkcijama, u skladu sa zakonskom obavezom objavljivanja programskih sadržaja nezavisnih produkcija, kako bi se preuzimao sadržaj na manjinskim jezicima.*

Ističe se da se informativni sadržaji emituju na svim manjinskim jezicima, ali se ne navode svi ti jezici (nema npr. bosanskog, bugarskog jezika).

O obavezi RTS-a o emitovanju dnevnika na jezicima manjina navodi se samo namera - ali ne i ostvarenje (realizacija) same aktivnosti.

ROK: Kontinuirano; STATUS: Uspešno se realizuje

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća partneri nisu**

AKTIVNOST 3.8. - *Obezbeđivanje vidljivosti programa javnih televizijskih servisa na celoj teritoriji RS u okviru sistema kablovskih operatera*

ROK: I kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je gotovo uspešno realizovana

KOMENTAR:

- **Aktivnost je više usmjerena na poslovnu politiku javnih servisa nego na ispunjenje javnog interesa u oblasti informisanja na jezicima manjina**
- **Nacionalna vijeća partneri nisu**

AKTIVNOST 3.9. - *Ostvarivanje učešća nacionalnih manjina prilikom izbora članova Saveta REM-a i izbora odgovornog urednika programa na jeziku nacionalnih manjina.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- **Navodi se da se ista uspešno realizuje, a istovremeno u daljem tekstu stoji da mandat članovima Savjeta Regulatornog tijela za elektronske medije, izabranim na prijedlog odbora nadležnog za kulturu i informisanje, ističe 5. maja 2017. godine, što znači da aktivnost uopšte nije realizovana, a prilikom donošenja Akcionog plana nije uzet u obzir taj podatak.**
- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća partneri nisu**

AKTIVNOST: 3.10. - *Konkurs za finansiranje i sufinansiranje projekata u oblasti savremenog stvaralaštva, oblast kulturnih delatnosti nacionalnih manjina.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- Kao statusno stanje ove aktivnosti u izvještaju stoji „Aktivnost se uspješno realizuje“, što ne odgovara samom tekstu izvještaja, niti stanju na terenu (onome što ne stoji u izvještaju), niti programu realiziranja APPG23.
- Vremenski okvir koji se odnosi izvještaj (1. i 2. kvartal 2016) nije adekvatan za ocjenu sprovođenja aktivnosti, jer su pomenuti konkursi raspisani početkom godine, ali rezultati konkursa su objavljeni tek krajem maja, tako da se nisu ni mogle obaviti aktivnosti u navedenom roku;
- Postoji jasna distinkcija između aktivnosti sprovedenih na teritoriji APV od onih koje se sprovode u ostatku RS, pri čemu se aktivnosti na teritoriji APV mnogo bolje sprovode u odnosu na one južno, tako da su određene manjinske zajednice u tom smislu u mnogo nepovoljnijem položaju (Bošnjaci, Albanci, Bugari...) zbog čega se ne može govoriti o „uspješnoj realizaciji“ aktivnosti predviđenih APPG23.
- Izvještaj potvrđuje tu distinkciju i činjenicom da navodi aktivnosti Zavoda za kulturu manjina koje žive na teritoriji APV, te da se kroz iste institucije a čiji je osnivač APV sa nac. sav. ostvaruju prava u oblasti kulture, pri čemu takve institucije ne postoje van APV.
- Odustalo se od finansiranja tradicionalnih manifestacija, koje ovoga puta nisu podržane na konkursu (primjer SAKS FESS) a finansiranje onih koje su prihvaćene na konkursu je smanjeno.
- Iako u APPG23, kao i u pravilima konkursa stoji da su NSNM zaduženi da daju mišljenje na prijave, prioriteti se nejasno određuju na drugim nedefinisanim mjestima u samom ministarstvu.
- Ostvarivanje kulturnih prava kroz samostalno djelovanje pripadnika i udruženja ili institucija nacionalnih manjina, te finansiranje kroz fondove koji nisu definisani kao fondovi za nacionalne manjine, kako je navedeno je u izvještaju, ne može biti relevantno, jer to ne predstavlja aktivnost države u okviru APPG 23.
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća nisu partner

AKTIVNOST: 3.11. - *Podsticanje nabavke knjiga na jezicima nacionalnih manjina iz oblasti savremenog stvaralaštva.*

ROK: Kontinuirano: STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- U statusu ove aktivnosti stoji da se aktivnost uspešno realizuje, a onda u samom izvještaju stoji:
- „Usled povećanog obima posla nakon donošenja Rešenja, Narodna biblioteka Srbije, kao saradnik Ministarstva, nije bila u mogućnosti da završi analizu konkursne dokumentacije u vezi sa novouvedenom rubrikom koja je planira da bude sprovedena do kraja tekuće godine.“
- Na nivou države, kao ni na nivou jedinica lokalne samouprave, ne postoji adekvatna kulturna politika koja bi doprinosila očuvanju kulturnog naslijeđa Bošnjaka.
- Bošnjačko nacionalno vijeće nema uvida u kreiranje kulturne politike, kako na nivou države, tako ni na nivou jedinica lokalne samouprave (nije obezbjeđeno uključenje Bošnjačkog nacionalnog vijeća u kreiranje programa i planova rada ustanova kulture na bilo kom nivou, čime je onemogućeno iniciranje bilo kakvih oblika zaštite bošnjačke kulturne baštine, iniciranje, organizovanje i realizacija projekata i programa od značaja za bošnjačku nacionalnu zajednicu, kao ni prezentacija kulturnih vrijednosti Bošnjaka. Izrada Strategije razvoja kulture na državnom nivou kasni a Bošnjačko nacionalno vijeće nije uključeno u izradu tog dokumenta niti ima uvida u njegovo kreiranje.
- Nije obezbjeđena primjena Odluke o utvrđivanju pokretnih i nepokretnih dobara od posebnog značaja za bošnjačku nacionalnu zajednicu u Republici Srbiji i ne postoje sistemski mehanizmi zaštite kulturne baštine Bošnjaka, kao ni planovi obnove, rekonstrukcije ili restauracije bošnjačkih spomenika kulture.
- Nadležni organi nisu preduzeli nikakve mjere zaštite bošnjačkih spomenika kulture koji su izloženi stalnom propadanju i uništenju, što sistemski utiče na očuvanje nacionalnog identiteta bošnjačke nacionalne zajednice
- Nije obezbjeđena adekvatna zastupljenost predstavnika Bošnjačkog nacionalnog vijeća u odgovarajućim državnim organima, radnim tijelima i drugim institucijama na svim nivoima.
- Bošnjačkom nacionalnom vijeću onemogućava se ostvarenje prava na učešće u izbor organa upravljanja u ustanovama kulture, kao i pravo prenosa osnivačkih prava nad njima, u skladu sa zakonom.

- Iz budžeta države i budžeta jedinica lokalne samouprave ne izdvajaju se nikakva sredstva za rad Zavoda za kulturu sandžačkih Bošnjaka, čime je onemogućen njegov rad.
- Nije obezbijeđen održiv sistem kulturnog izražavanja i podsticaja različitim vidovima kulturnog izražavanja Bošnjaka, kao ni adekvatno finansiranje kulturnih manifestacija, festivala i drugih oblika kulturnog izražavanja Bošnjaka – postojeći sistem projektnog finansiranja kroz konkurse Ministarstva kulture i informisanja ne obezbjeđuje adekvatna sredstva za održavanje Smotre bošnjačkih narodnih igara (SBONI), Festivala sandžačke sevdalinke (FESS), Sandžačkih književnih susreta (SAKS) kao nacionalnih kulturnih manifestacija Bošnjaka.
- Na državnom i na nivou jedinica lokalne samouprave ne postoji uređen sistem pružanja podrške pisanoj riječi, izdavaštvu, publikovanju, prevođenju i distribuiranju djela autora koji stvaraju na bosanskom jeziku.
- Zastupljenost djela autora na bosanskom jeziku u bibliotekama na svim nivoima je mala i nesrazmjerna književnom stvaralaštvu i nacionalnoj strukturi stanovništva.
- Pravo na informisanje na jezicima manjina u Republici Srbiji, kao jedno od prava na informisanje od javnog značaja, nije pravno uređeno na adekvatan način i u praksi se ne ostvaruje. Iako se u Zakonu o javnom informisanju i medijima informisanje na jezicima nacionalnih manjina tretira kao javni interes, nije precizirano kako se, na koji način i kojim mehanizmima taj javni interes ostvaruje, ni na državnom a ni na lokalnom nivou. U skladu sa tim ne postoje nikakvi mehanizmi kojim državne i vlasti jedinica lokalne samouprave preduzimaju i cilju ohrabrirvanja ili olakšavanja emitovanja televizijskog programa na bosanskom jeziku.
- Ne postoji nijedan javni servis koji obezbjeđuje pravo na informisanje pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice na njihovom maternjem jeziku.
- Zastupljenost sadržaja važnih za očuvanje nacionalnog identiteta Bošnjaka i sadržaja o radu Bošnjačkog nacionalnog vijeća na Javnom servisu Radiodifuzna ustanova Srbije (Radio televizija Srbije) apsolutno je neadekvatna i ne obezbjeđuje ostvarenje prava na informisanje Bošnjaka na informisanje u elektronskim medijima.
- Pri Javnom medijskom servisu Radiodifuzna ustanova Radiotelevizija Srbije (RTS) nije oformljena redakcija na manjinskim jezicima u okviru koje bi se obezbjedila proizvodnja i emitovanje programa na bosanskom jeziku.

- U Republici Srbiji ne postoji nijedan dnevni ili nedjeljni periodični list na bosanskom jeziku.
- Bošnjačkom nacionalnom vijeću nije obezbjeđeno pravo učešća u kreiranju programskih sadržaja nijedne televizije na bilo kom nivou, kao ni pravo učešća u upravljačkim strukturama bilo kojeg medija u Republici Srbiji (iako zakoni u oblasti medija propisuju učešće nacionalnih savjeta u kreiranju programa na jezicima manjina, kao i postavljanju odgovornih urednika, Bošnjačkom nacionalnom vijeću nije omogućeno učešće u bilo kom od tih procesa).
- Pripadnicima bošnjačke nacionalne zajednice nije omogućeno da njihovi interesi budu predstavljeni i uzeti u obzir prilikom imenovanja odgovarajućih tijela u oblasti elektronskih medija, u skladu sa zakonom (i pored zakonske regulative da se jedan član Savjeta Regulatornog tela za elektronske medije (REM) bira na prijedlog nacionalnih savjeta nacionalnih manjina, zajedničkim dogovorom, Bošnjačkom nacionalnom vijeću nije omogućeno predlaganje člana Savjeta REM-a).
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća su partner
- Bošnjačkom nacionalnom vijeću onemogućeno je ostvarenje prava na prenos osnivačkih prava nad bivšem Javnom informativnom preduzeću „Regionalna RTV Novi Pazar“ i Javnom informativnom preduzeću „Televizija Tutin“ kao ustanovama od posebnog značaja za pripadnike bošnjačke nacionalne zajednice u Republici Srbiji i nije izvršen poništaj privatizacije ova dva medija.

IV SLOBODA VJEROISPOVIJESTI

AKTIVNOST 4.1. - *Sprovođenje uporedno pravne ekspertske analize u pogledu regulisanja položaja crkava i verskih zajednica u cilju utvrđivanja specifičnih kriterijuma na osnovu najboljih praksi država članica Evropske Unije u regionu (npr. Rumunija, Hrvatska, Slovenija, Mađarska) i primene rešenja koja su prihvaćena u regionu.*
- veza sa AP PG 23 aktivnost 3.4.1.1.

ROK: IV kvartal 2015; STATUS: Aktivnost u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Što se tiče izvještaja vezanog za slobodu vjeroispovijesti, aktivnosti predviđene APPG23 za ova dva kvartala su djelimično sprovedene, odnosno prva aktivnost je sprovedena, tj. izrađena je uporedna analiza najboljih praksi zemalja EU u ostvarivanju prava u ovoj oblasti, međutim kvalitet same analize nije nam poznat.
- Aktivnost nije realizovana u 2016.
- Nacionalna vijeća nisu partneri

AKTIVNOST 4.2. - *Sprovođenje preporuka iz najboljih praksi iz prethodno navedene analize ne postoje podaci koji bi govorili o samom sprovođenju, što potvrđuje izveštaj, tako da nije poznato da li je aktivnost sprovedena, čime se može smatrati da nije.*

ROK: IV kvartal 2015; STATUS: Aktivnost u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Relevantna nacionalna vijeća nacionalnih manjina kao legitimni predstavnici nacionalnih manjina morali bi biti makar obavješteni o pregovorima Vlade sa crkvama.
- Aktivnost nije realizovana u 2016
- Nacionalna vijeća nisu partner

V UPOTREBA JEZIKA I PISMA

AKTIVNOST: 5.1. - *Unapređenje načina rada organa jedinica lokalne samouprave na cijeloj teritoriji Srbije bez obzira na to koji je jezik u službenoj upotrebi u jedinici lokalne samouprave (opštinskih i gradskih uprava) u vršenju poverenih poslova upisa određenog ličnog imena u matične knjige na jeziku i pismu pripadnika nacionalne manjine u skladu sa zakonom.*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Uspešno realizovano

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana 2016.**
- **Nema mjerljivih indikatora o realizaciji ove aktivnosti na govornom području bosanskog jezika – u opštinama u Sandžaka.**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**

PREPORUKA 5.1.

- **Uvesti u službenu upotrebu bosanski jezik u svim opštinama Sandžaka gdje tradicionalno žive Bošnjaci**
-

AKTIVNOST: 5.2. - *Obuka matičara i zamenika matičara u vezi primene zakona i propisa koji uređuju upis imena na jeziku i pismu pripadnika nacionalne manjine.*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Uspešno realizovano

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana 2016.**
- **Nema mjerljivih indikatora o realizaciji ove aktivnosti na govornom području bosanskog jezika – u opštinama u Sandžaka.**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**

AKTIVNOST: 5.3. – *Pojačani nadzor nad ostvarivanjem prava nacionalnih manjina u vezi upisa u matične knjige.*

ROK: Kontinuirana aktivnost; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana 2016.**
- **Nema mjerljivih indikatora da je realizovana govornom području bosanskog jezika – u opštinama u Sandžaka.**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**

AKTIVNOST: 5.4. – *Obezbjedivanje i raspodela sredstava organima i organizacijama na teritoriji lokalnih samouprava u kojima je u službenoj upotrebi barem jedan jezik nacionalne manjine za unapređivanje prava na službenu upotrebu jezika i psima*

ROK: kontinuirano počev od 1917.

STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana 2016.**
- **Nema mjerljivih indikatora da je aktivnost realizovana na govornom području bosanskog jezika – u opštinama u Sandžaka.**
- **Nacionalna vijeća nisu partner.**

AKTIVNOST: 5.5. – *Podsticanje na fleksibilnu primenu uvođenje manjinskih jezika uvođenja manjinskih jezika u službenu upotrebu u područjima gde tradicionalno žive nacionalne manjine i obezbjedivanje sredstava za finansiranje ovih aktivnosti*

ROK: kontinuirano;

STATUS: Izveštaj nadležnih institucija nije dostavljen

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana 2016.**
- **Nema mjerljivih indikatora da je Aktivnost realizovana na govornom području bosanskog jezika – u opštinama u Sandžaka.**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**

AKTIVNOST: 5.7. – *Podizanje svesti pripadnika nacionalnih manjina u pogledu ostvarivanja prava na manjinskih jezika u kontaktima sa lokalnim samoupravama i lokalnim organima vlasti u sredinama u kojima žive nacionalne manjine*

ROK: kontinuirano;

STATUS: Izveštaj nadležnih institucija nije dostavljen

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana 2016.**
- **Nema mjerljivih indikatora da je aktivnost realizovana na govornom području bosanskog jezika – u opštinama u Sandžaka.**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**

AKTIVNOST: 5. 12. – *Jačanje preventivne uloge novčane kazne .. delotvorne kažnjavanje kršenja zakona*

ROK: I kvartal 2017;

STATUS: Aktivnost je delimično realizovana

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana 2016.**
- **Nema mjerljivih indikatora da je aktivnost realizovana na govornom području bosanskog jezika – u opštinama u Sandžaka.**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**

AKTIVNOST: 5.13. – *Objavljivanje propisa na jezicima nacionalnih manjine u skladu sa Evropskom poveljom o regionalnim ili manjinskim jezicima*

Rok: I kvartal 2017. godine;

STATUS: Aktivnost je delimično realizovana.

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**
- **U Izveštaju stoji da je Aktivnost djelimično sprovedena i navodi se izrada Zakona o pravima nacionalnih manjina, međutim to je nedovoljno.**
- **Čak ni sam Akcioni plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u okviru Pregovaračkog poglavlja 23 nije preveden na manjinske jezika a objavljen je na ćirilici.**

VI OBRAZOVANJE

AKTIVNOST: 6.1. *Sprovođenje analize koja obuhvata:*

- *uporedno pravnu analizu o modelima obrazovanja na jezicima nacionalnih manjina u EU*
- *analizu postojećeg stanja u Republici Srbiji*
- *preporuke za uvođenje novih modela.*

ROK: Do III kvartala 2016. godine;
STATUS: Aktivnost se uspješno realizuje.

KOMENTAR:

- **Kroz analizu nije tretirano obrazovanje na bosanskom jeziku u Srbiji već samo u AP Vojvodini. Nema podataka o broju učenika koji pohađaju nastavu na maternjem bosanskom jeziku u osnovnim i srednjim školama, kao ni o broju odjeljenja i obrazovnih ustanova u kojima se sprovodi nastava na bosansko jeziku. U potpunosti je izostavljen model obrazovanja na bosanskom jeziku, iako 14 545 učenika u 616 odjeljenja i 101 odgojnoj grupi pohađa nastavu na bosanskom jeziku u Novom Pazaru, Tutinu i Sjenici.**
- **Također nema podataka ni o izučavanju bosanskog jezika sa elementima nacionalne kulture kao izbornog predmeta.**
- **Aktivnost nije realizovana.**
- **Nacionalna vijeća su partneri**

AKTIVNOST: 6.2. *Formiranje grupe u Nacionalnom prosvjetnom savetu koja se bavi obrazovanjem na jezicima nacionalnih manjina.*

ROK: I kvartal 2016. godine;
STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana.

KOMENTAR:

- **Koordinacija nacionalnih savjeta nacionalnih manjina dostavila je Nacionalnom prosvjetnom savjetu prijedlog od pet članova za formiranje Radne grupe u Nacionalnom prosvjetnim savjetu koja se bavi obrazovanjem na jezicima nacionalnih manjina. Međutim, taj prijedlog je odbijen od strane NPS-a bez ikakvog obrazloženja.**
- **Aktivnost nije realizovana.**
- **Nacionalna vijeća nisu partneri**

AKTIVNOST: 6.4. *Praćenje kvaliteta obrazovanja na jezicima nacionalnih manjina.*

ROK: Kontinuirano;

STATUS: Aktivnost se uspješno realizuje.

KOMENTAR:

- Imajuću u vidu da aktivnost 6.1 nije realizovana, odnosno da nema podataka o modelu obrazovanja na bosanskom jeziku, kao i da će učenici koji pohađaju nastavu na bosanskom jeziku prvi put polagati završni ispit na bosanskom jeziku školske 2016/2017. godine ova aktivnost još uvijek nije realizovana.
- Standardi za bosanski jezik za kraj obaveznog obrazovanja i vaspitanja su usvojeni i objavljen je *Pravilnik o opštim standardima postignuća za kraj obaveznog obrazovanja za bosanski jezik* u Službenom glasniku-Prosvetnom glasniku broj 13/2016.
- Aktivnost nije realizovana.
- Nacionalna vijeća nisu partneri.

AKTIVNOST: 6.6. *Dalje razvijanje programa stručnog usavršavanja nastavnika i saradnika koji izvode nastavu na jeziku nacionalnih manjina.*

- veza sa *Strategijom razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020 i pratećim akcionim planom, u skladu sa akcijom PD-ON04*

ROK: Kontinuirano;

STATUS: Aktivnost se uspješno realizuje.

KOMENTAR:

- Novi Katalog stručnog usavršavanja, koji je Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja pripremio i koji će važiti od septembra 2016. godine naredne dvije školske godine sadrži 122 programa značajnih za nastavnike i saradnike koji izvode nastavu na jeziku nacionalnih manjina. Međutim, u Katalogu se ne nalaze programi stručnog usavršavanja koji su od značaja za nastavnike i saradnike koji izvode nastavu na bosanskom jeziku.
- Aktivnost nije realizovana.
- Nacionalna vijeća nisu partneri.

AKTIVNOST: 6.8. *Razvoj standarda za srpski kao nematernji i implementacija novog nastavnog programa srpskog jezika – kao nematernjeg jezika za osnovnu i srednju školu, vodeći računa o inicijalnom razumevanju srpskog jezika.*

- veza sa *Strategijom razvoja obrazovanja u Republici Srbiji do 2020 i pratećim akcionim planom, u skladu sa akcijom PU-OŠ02*

ROK: III kvartal 2017. godine;

STATUS: Aktivnost je gotovo u potpunosti realizovana.

KOMENTAR:

- U empirijskoj provjeri standarda učestvovala su 104 osnovne škole i 43 srednje škole, 2.634 učenika osmog razreda i 2.165 učenika na kraju srednjeg obrazovanja – čiji su maternji jezici: albanski, hrvatski, mađarski, rumunski, bugarski, rusinski i slovački. Međutim, u empirijskoj provjeri standarda izostavljeni su učenici koji pohađaju nastavu na maternjem bosanskom jeziku.
- Aktivnost je u procesu realizacije.
- Nacionalna vijeća nisu partneri.

AKTIVNOST: 6.10. *Priznavanje inostranih visokoškolskih isprava kroz osnivanje Enic-Naric centra za vrednovanje stranih studijskih programa.*

ROK: za osnivanje – IV kvartal 2015. godine
za priznavanje diploma – kontinuirano, počev od osnivanja Centra
STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana.

KOMENTAR:

- Nema podataka o broju nostrifikovanih diploma koje su stečene u Bosni i Hercegovini kao ni podataka o broju riješenih zahtjeva.
- Aktivnost nije u potpunosti realizovana.
- Nacionalna vijeća nisu partneri.

AKTIVNOST: 6.11. *Obezbjeđivanje svih udžbenika i nastavnih sredstava predviđenih planom udžbenika, kroz:*

- punu primenu novog Zakona o udžbenicima,
- obezbjeđivanje dovoljnog broja udžbenika na jezicima/govorima nacionalnih manjina,
- uspostavljanje sistema za obezbjeđivanje kvalitetnog prevoda.
- veza sa AP PG 23 aktivnost 3.8.1.6.

ROK: za odobravanje udžbenika – III kvartal 2016. godine
za obezbjeđivanje udžbenika za osnovnu školu
– III kvartal 2016 - IV kvartal 2017. godine

STATUS: Aktivnost je gotovo u potpunosti realizovana.

KOMENTAR:

- Rok za odobravanje i obezbjeđivanje nedostajućih udžbenika bio do III kvartala 2016. godine, taj rok definisan je i Trojnim sporazumom između Ministarstva prosvjete, Zavoda za udžbenike i Bošnjačkog nacionalnog vijeća, međutim do današnjeg dana još uvijek nije odobren nijedan udžbenik na bosanskom jeziku.

- Aktivnost nije realizovana.
- Nacionalna vijeća su partneri.

AKTIVNOST: 6.12. *Jačanje jezičkih kapaciteta i učenje stručne terminologije za studente pripadnike nacionalnih manjina na jeziku nacionalne manjine u cilju pristupa tržištu rada i profesionalnog razvoja.*

ROK: Kontinuirano, počev od I kvartal 2016. godine;

STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje.

KOMENTAR:

- Na Državnom univerzitetu u Novom Pazaru se ne realizuje studijski programa na jeziku nacionalne manjine, odnosno ne realizuje se studijski programa za Bosanski jezik i književnost čime bi se obrazovao stručan nastavni kadar za izvođenje nastave na bosanskom jeziku i čijim završetkom bi studenti stekli ne samo nastavničke već i kompetencije za druga prepoznatljiva zanimanja (prevođenje, lektorisanje, rad u medijskim kućama i sl). Studentima nije dostupno učenje stručnu terminologiju koja im je potrebna za dalji profesionalni razvoj.
- Bošnjačko nacionalno vijeće pokrenulo je inicijativu za osnivanje studijskog programa za Bosanski jezik i književnost kao i programa za grupu nacionalnih predmeta koji su od značaja za očuvanje identiteta bošnjačke nacionalne zajednice.
- Aktivnost nije realizovana.
- Nacionalna vijeća nisu partneri

AKTIVNOST: 6.16. *Potpisivanje sporazuma sa zemljama čije nacionalne manjine imaju obrazovanje u Srbiji.*

ROK: II kvartal 2016. godine

STATUS: Aktivnost je delimično realizovana.

KOMENTAR:

- Aktivnost nije realizovana.
- Nacionalna vijeća nisu partneri

VII DEMORATSKA PARTICIPACIJA

AKTIVNOST: 7.1. *Sprovođenje uporedno pravne analize praksi država članica EU u regionu u cilju identifikacije najboljih praksi i odgovarajućeg modela učešća nacionalnih manjina u izbornom procesu adekvatne zastupljenosti nacionalnih manjina u predstavničkim telima na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou.*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Aktivnost je gotovo u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Predstavници Koordinacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina nisu učestvovali u radu radne grupe za izradu analize praksi država članica EU u regionu u cilju identifikacije najboljih praksi i odgovarajućeg modela učešća nacionalnih manjina u izbornom procesu, iako je Koordinacija ovim akcionim planom prepoznata kao jedan od nosilaca ove aktivnosti.
- Koordinacija na taj način nije imala uvid u rad naveden radne grupe te je na taj način kao jedan od nosilaca ove aktivnosti uskraćena da utiče na odabir država koje bi bile predmet analize i utvrđivanju preporuka u cilju identifikovanja najbolje prakse i odgovarajućeg modela učešća nacionalnih manjina u izbornom procesu u Republici, pokrajini i lokalnoj samoupravi.
- Iz izvještaja o ovoj aktivnosti u AP nije jasno definisano da li postoji obaveza pomenute radne grupe ili nadležnog državnog organa da uvaži stavove nacionalnih vijeća nacionalnih manjina posebno u pogledu preporuka koje su date u okviru predmete analize.
- Takođe je neophodno da preporuke utvrđene ovom analizom, sa kojima su saglasna nacionalna vijeća nacionalnih manjina, budu inkorporirane u odgovarajuće zakone i druge akte niže pravne snage od zakona.
- Kako se to u izvještaju navodi međuresorna grupa je obrazovana i prije nego je Vlada usvojila AP. Na taj način ušlo se u implementaciju dokumenta prije nego je isti usvojen od strane nadležnog državnog organa odnosno Vlade Republike Srbije te je nastao paradoks da je ovaj AP u okviru pregovaračkog poglavlja 23 proizveo pravno dejstvo, nekoliko mjeseci prije nego je usvojen i prije nego je stupio na snagu.
- Aktivnost nije realizovana
- Koordinacija NVNM je partner

PREPORUKA 7.1:

- Neophodno je da, Koordinacija nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, odnosno nacionalna vijeća pojedinačno, u svojstvu jednog od nosilaca ove aktivnosti daju prethodnu saglasnost na sadržinu ove analize i njenih preporuka te da imaju pravo da iste izmjene a da se posle toga o istoj izjasni i Savjet Republike Srbije za nacionalne manjine. Nakon izjašnjavanja Koordinacije i Savjeta Republike Srbije za nacionalne manjine Analizu sa preporukama dostaviti Vladi i nadležnom odboru Narodne skupštine Republike Srbije.

AKTIVNOST: 7.2. *Na osnovu analize i uporedno pravne prakse identifikovati potencijalne modele demokratske participacije nacionalnih manjina, uključujući i brojčano manje nacionalne manjine u izbornom procesu kojima se garantuje adekvatna zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim telima na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou, vodeći računa o sprečavanju potencijalne zloupotrebe fleksibilnijih odredaba o strankama nacionalnih manjina.*

ROK: II Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je gotovo u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Ova aktivnost je potpuno identična sa aktivnosti 7.1. jer se u izvještaju za aktivnost 7.1. navodi da je Radna grupa za izradu analize praksi država članica EU u regionu u svojim preporukama koje su sastavni dio analize identifikovala najbolje prakse i odgovarajući model učešća nacionalnih manjina u izbornom procesu.
- Dupliranjem ove aktivnosti u okviru ovog elementa AP jasna je namjera Vlade da formalnim kvantitetom aktivnosti u okviru ovog AP potpuno izbjegne propisivanje i sprovođenje kvalitativnih aktivnosti i mjera koje bi imale za cilj suštinsko poboljšanje položaja nacionalnih manjina u Republici Srbiji ali i preuzimanje odgovornosti državnih organa za položaj i stepen ostvarivanja prava nacionalnih manjina.
- Aktivnost nije realizovana
- Koordinacija je partner

PREPORUKA 7.2:

- Neophodno je kao i kod aktivnosti 7.1. da Koordinacija nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, odnosno nacionalna vijeća pojedinačno, u svojstvu jednog od nosilaca ove aktivnosti daju prethodnu saglasnost na sadržinu ove analize i njenih preporuka te da imaju pravo da iste izmjene a da se posle toga o istoj izjasni i Savjet Republike Srbije za nacionalne manjine. Nakon izjašnjavanja Koordinacije i Savjeta Republike Srbije za nacionalne manjine Analizu sa preporukama dostaviti Vladi i nadležnom odboru Narodne skupštine Republike Srbije.

VIII ODGOVARAJUĆA ZASTUPLJENOST PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U JAVNOM SEKTORU I JAVNIM PREDUZEĆIMA

AKTIVNOST 8.1. *Izmene i dopune Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u cilju stvaranja osnova za propisivanje afirmativnih mera nacionalnih manjina, kroz uvođenje odredaba u posebnim zakonima kojima se uređuje radno-pravni status zaposlenih u javnom sektoru, koje će omogućiti davanje prednosti nacionalnim manjinama pri zapošljavanju/otpuštanju pri istim uslovima, a do postizanja odgovarajuće strukture zaposlenih u javnom sektoru na svim nivoima teritorijalne organizacije*

ROK: II Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je delimično realizovana

KOMENTAR:

- U sastavu radne grupe za izradu nacrtu za izmjenu i dopunu Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina predstavnici Koordinacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina nisu u adekvatnom broju uključeni te s tim u vezi nisu imali mogućnost da utiču na sadržine usvojenih normi u nacrtu izmjena i dopuna ovog zakona. Norma predviđena ovim izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u pogledu propisivanja mjera koje bi trebalo da daju prednost pripadnicima nacionalnih manjina pri zapošljavanju u javnom sektoru i javnim preduzećima, po svom karakteru i obliku formulisanja zapovijesti nije naređujuća pravna norma te ukoliko se ne bude implementirala neće biti nikakvih sankcija zbog toga. Pa se onda dolazi do zaključka da Vlada nije imala namjeru da suštinski djeluje u ovom segmentu već da samo na deklarativnom nivou iskaže neku vrstu spremnosti ali bez obaveze da istu implementira i proizvode efekat nužan za adekvatnu integraciju nacionalnih manjina u rad javnog sektora.
- pokazatelj da poboljšanje položaja nacionalnih manjina nije u fokusu interesa i pažnje Vlade Republike Srbije.
- Aktivnost nije realizovana
- Predstavnici nacionalnih manjina su partner

PREPORUKA 8.1:

- Izmjenama i dopunama ovog zakona potrebno je bilo propisati da nacionalne manjine imaju pravo na zastupljenost i zapošljavanje u državnim organima, organima autonomne pokrajine i jedinice lokalne

samouprave, kao i u organizacijama, javnim službama, preduzećima i ustanovama čiji su osnivači Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, srazmjerno svojoj zastupljenosti u ukupnom procentu stanovništva prema rezultatima posljednjeg popisa stanovništva na teritoriji lokalne samouprave u kojoj se pobrojani organi, organizacije, službe, preduzeća i ustanove nalaze i za koju su osnovani i nadležni.

- Takođe je trebalo propisati da će se prilikom zapošljavanja u državnim organima, organima autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, kao i u organizacijama, javnim službama, preduzećima i ustanovama čiji su osnivači Republika, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, voditi računa o poznavanju jezika nacionalne manjine.

AKTIVNOST 8.4. *Usvajanje i primena Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave, kojim se:*

- *načelo jednake dostupnosti radnih mesta i propisuje da se kod zapošljavanja mora voditi računa o tome da, pored ostalih kriterijuma, nacionalni sastav odražava, u najvećoj mogućoj meri, strukturu stanovništva;*
- *predviđa vođenje kadrovske evidencije kod poslodavca, u okviru koje se navode i podaci o obrazovanju na jezicima nacionalnih manjina.*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Ova aktivnost nije na pravi način tretirala pitanje djelotvornog učešća nacionalnih manjina u radu organa, službi i organizacija sa javnim ovlašćenjima.
- U izvještaju o sprovođenju ove aktivnosti nije navedeno da li Zakon o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave propisuje neke mjere kojima bi se obezbijedilo usaglašavanje trenutnog stanja u pogledu zastupljenosti nacionalnih manjina u skladu sa učešćem u ukupnom broju stanovnika na teritoriji jedinice lokalne samouprave i autonomnih pokrajina.
- Zakon se ne bavi izmjenom postojećeg stanja u smislu adekvatne zastupljenosti nacionalnih manjina. Zakon nije dao odgovor kako će se postojeće stanje u pogledu nacionalne strukture zaposlenih upodobiti sa nacionalnom strukturom stanovništva prema rezultatima posljednjeg popisa stanovništva iz 2011. godine.
- Aktivnost nije realizovana u 2016
- Nacionalna vijeća nisu partner

PREPORUKA 8.4:

- U okviru ove aktivnosti moralo se predvidjeti i usvajanje propisa i preduzimanje mjera kojima bi se utvrdila obaveza organa, službi, organizacija, preduzeća i ustanova čiji je osnivač Republika Srbija, a koji su osnovani, nadležni i uspostavljeni za teritorije u kojima nacionalne manjine žive da u određenom roku usaglase nacionalnu strukturu zaposlenih sa nacionalnom strukturom stanovništva lokalne samouprave za koju su osnovani, nadležni i u kojoj vrše svoje funkcije i nadležnosti.

AKTIVNOST 8.5 - *Usvajanje i primena Uredbe kojom se između ostalog uređuje poznavanje jezika i pisama nacionalnih manjina, kao poseban uslov za obavljanje poslova na pojedinim radnim mestima a u cilju potpunog ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na komunikaciju na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj upotrebi u jedinici lokalne samouprave.*

ROK: 45 dana od stupanja na snagu zakona
u autonomnim pokrajinama i lokalnim samoupravama;
STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

Aktivnost nije realizovana

Nacionalna vijeća nisu partner

AKTIVNOST 8.6. *Analiza stanja u javnim tužilaštvima i sudovima u područjima u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina u pogledu:*

- *zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina kao nosilaca sudijske i javno tužilačke funkcije;*
- *zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina kao sudskog i tužilačkog osoblja (sudski i tužilački pomoćnici i nameštenici);*
- *poznavanje jezika nacionalnih manjina;*
- *veza sa AP PG 23 aktivnost 3.8.1.16 rok u AP PG 23 I-II kvartal 2016. godine*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Rok za izvršenje ove aktivnosti utvrđen je IV kvartal 2015. godine, dakle vremenski period u kome Akcioni plan nije usvojen od Vlade Republike Srbije. Kao i za mnogo drugih aktivnosti za koje je rok izvršenja utvrđen vremenski period kada ovaj AP nije usvojen od strane Vlade te se i u slučaju ove aktivnosti ista se sprovodila prije nego što je i sama bila usvojena. Imajući sve u vidu ovo je još jedan od argumenata besmislenosti samog AP njegovih aktivnosti ali je i pokazatelj da poboljšanje položaja nacionalnih manjina nije u fokusu interesa i pažnje Vlade Republike Srbije i drugih nadležnih državnih organa.
- Ovakvo definisanje ove aktivnosti predstavlja odraz neozbiljnosti Vlade i drugih nadležnih državnih organa kada je u pitanju zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina kao nosilaca sudijske i javnotužilačke funkcije.
- Zakonom o sudijama i Zakonom o javnom tužilaštvu jasno je utvrđena obaveza da se prilikom predlaganja i izbora nosilaca sudijske i javnotužilačke funkcije vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva i odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina. Od dana stupanja na snagu ovih zakona još od 2009. godine u više navrata sproveden je postupak izbora sudija i tužilaca u sudovima i javnim tužilaštvima osnovanih i nadležnih za područja u kojima nacionalne manjine žive. Ni u jednom postupku izbora sudija i tužilaca, do danas, Visoki savjet sudstva i Državno vijeće tužilaca kao organi koji predlažu i biraju nosioce sudijskih i javnotužilačkih funkcija nisu obezbijedili odgovarajuću zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u sudovima i javnim tužilaštvima, iako je ista obavezna na osnovu Ustava Republike Srbije, Zakona o sudijama, Zakona o javnim tužilaštvima, Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina i Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.
- Besmisleno je da ovu analizu rade organi koji tokom vršenja svojih nadležnosti ignorišu Ustav, zakon i potvrđena međunarodna dokumenta i uskraćuju nacionalnim manjinama pravo na adekvatnu zastupljenost u okviru sudske vlasti.
- Analizom koju su izradili VSS i DVT nisu date preporuke na koji način i u kom roku treba sprovesti mjere koje kao rezultat treba da daju zastupljenost nacionalnih manjina u vršenju sudijske i javnotužilačke funkcije.
- Izvještaj se ne bavi sadržinom analize odnosno izvještaja već se samo formalno dotiče iste u pogledu informacije da je ista izrađena i proslijeđena nadležnim organima.

- Analiza ili izvještaj u obliku nacрта a prije slanja nadležnim organima nije dostavljen nacionalnim vijećima odnosno Koordinaciji na mišljenje zbog inkluzivnosti i transparentnosti njegovog usvajanja.
- Na prezentaciji analize iznijeti su netačni podaci o zastupljenosti bošnjačke nacionalne manjine u sudovima i javnim tužilaštvima.
- Aktivnost nije realizovana nakon donošenja AP u 2016
- Nacionalna vijeća nisu partneri

PREPORUKA 8.6: Kao nosilac ove aktivnosti morala se javiti i Koordinacija nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, što je bilo od prioritetne važnosti za izradu kvalitetne analize sa adekvatnim preporukama.

AKTIVNOST 8.7. *Izrada i usvajanje Pravilnika o kriterijumima i merilima za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti za predlaganje i izbor kandidata za nosioca javno tužilačke funkcije uključujući odredbe o primeni člana 82. Zakona o javnom tužilaštvu, koji navodi da se pri predlaganju i izboru javnih tužilaca i zamenika javnog tužioca vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti nacionalnih manjina i poznavanju stručne pravne terminologije na jezicima nacionalnih manjina koji je u službenoj upotrebi u sudu.*

ROK: IV Kvartal 2015 i I Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je delimično realizovana

KOMENTAR:

- Nije realizovana aktivnost. AP predviđeno je da se ova aktivnost realizuje takođe u vremenskom periodu prije nego je AP i usvojen. Ni u ovoj aktivnosti nacionalna vijeća nacionalnih manjina odnosno Koordinacija nisu prepoznati kao partneri ili kao nosioci. DVT do sada je potpuno zanemarivala pravne norme koje su nalagale da postupak izbora nosilaca javnotužilačke funkcije mora da obezbedi adekvatnu zastupljenost nacionalnih manjina.
- Sama ova aktivnost definisana na ovaj način neće popraviti niti unaprijediti zastupljenost nacionalnih manjina u tužilaštvu.
- Nadležni organi koji učestvuju u postupku predlaganja i izbora tužilaca moraju obezbijediti odgovarajuću zastupljenost nacionalnih manjina u tužilaštvu u kome se sprovodi postupak izbora, u skladu sa nacionalnom strukturom stanovništva prema posljednjem popisu stanovništva područja za koje su tužilaštva u kojima se sprovodi postupak izbora osnovani i nadležni.
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća nisu partner

PREPORUKE 8.7:

- Ovim AP potrebno je obezbijediti da u postupku izbora nosilaca javnotužilačke funkcije, organi u skladu sa zakonom ovlašćeni da predlažu i biraju nosioce javnotužilačke funkcije ne mogu sprovesti i okončati postupak izbora istih bez pribavljene saglasnosti Savjeta Republike Srbije za nacionalne manjine da je predmetnim prijedlogom za izbor obezbijeđena odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina.
- Ovim AP potrebno je obezbijediti da pri izboru i predlaganju za izbor nosilaca javnotužilačke funkcije predloženi kandidati pripadnici nacionalnih manjina moraju posjedovati odgovarajuće isprave kojima će dokazati poznavanje jezika i pisma nacionalne manjine i stručne pravne terminologije na jeziku i pismu nacionalne manjine koji je u službenoj upotrebi u sudu.
- Ovim AP potrebno je obezbijediti da ukoliko nacionalna struktura nosilaca javnotužilačke funkcije u trenutku realizacije ovog AP u javnim tužilaštvima osnovanim i nadležnim za područja u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina nije usaglašena sa nacionalnom strukturom stanovništva tog područja, nadležni državni organi preduzet će potrebne radnje i mjere u cilju postizanja srazmjerno zastupljenosti nacionalnih manjina prema posljednjem popisu stanovništva.

AKTIVNOST 8.8. *Izrada i usvajanje Pravilnika o kriterijumima i merilima za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti za izbor sudija i predsednika sudova uključujući odredbe o primeni člana 46 Zakona o sudijama, koji navodi da se pri predlaganju i izboru sudija vodi računa o nacionalnom sastavu stanovništva, odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina i poznavanju stručne pravne terminologije na jezicima nacionalnih manjina koji je u službenoj upotrebi u sudu.*

ROK: IV Kvartal 2015 i I Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je delimično realizovana

KOMENTAR:

- Nije realizovana aktivnosti AP predviđeno je da se ova aktivnost realizuje takođe u vremenskom periodu prije nego je AP i usvojen. Ni u ovoj aktivnosti nacionalna vijeća nacionalnih manjina odnosno Koordinacija nisu prepoznati kao partneri ili kao nosioci. VSS do sada je potpuno zanemarivala pravne norme koje su nalagale da postupak izbora nosilaca sudijske funkcije mora da obezbedi adekvatnu zastupljenost nacionalnih manjina.

- Sama ova aktivnosti definisana na ovaj način neće popraviti niti unaprijediti zastupljenost nacionalnih manjina u tužilaštvu.
- Ovim AP potrebno je obezbijediti da pri izboru i predlaganju za izbor nosilaca sudijske funkcije predloženi kandidati pripadnici nacionalnih manjina moraju posjedovati odgovarajuće isprave kojima će dokazati poznavanje jezika i pisma nacionalne manjine i stručne pravne terminologije na jeziku i pismu nacionalne manjine koji je u službenoj upotrebi u sudu.
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća nisu partneri

PREPORUKE 8.8:

- Nadležni organi koji učestvuju u postupku predlaganja i izbora sudija moraju obezbijediti odgovarajuću zastupljenost nacionalnih manjina u tužilaštvu u kome se sprovodi postupak izbora, u skladu sa nacionalnom strukturom stanovništva prema posljednjem popisu stanovništva područja za koje su sudovi u kojima se sprovodi postupak izbora osnovani i nadležni.
- Ovim AP potrebno je obezbijediti da u postupku izbora nosilaca sudijske funkcije, organi u skladu sa zakonom ovlašćeni da predlažu i biraju nosioce sudijske funkcije ne mogu sprovesti i okončati postupak izbora istih bez pribavljene saglasnosti Savjeta Republike Srbije za nacionalne manjine da je predmetnim prijedlogom za izbor obezbijedena odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina.
- Ovim AP potrebno je obezbijediti da ukoliko nacionalna struktura nosilaca sudijske funkcije u trenutku realizacije ovog AP u javnim tužilaštvima osnovanim i nadležnim za područja u kojima žive pripadnici nacionalnih manjina nije usaglašena sa nacionalnom strukturom stanovništva tog područja, nadležni državni organi preduzet će potrebne radnje i mjere u cilju postizanja srazmjerne zastupljenosti nacionalnih manjina prema posljednjem popisu stanovništva

AKTIVNOST 8.9. *Uspostavljanje zajedničke radne grupe sa Visokim savetom sudstva za procenu pristupa nacionalnih manjina pravosudnom sistemu.*

ROK: II Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Radna grupa VSS i DVT nije prilikom sprovođenja ove aktivnosti predmetnom analizom nije predložila mjere kojima bi se povećala zastupljenost nacionalnih manjina pravosuđu.
- Također, VSS i DVT su istovremeno dok su radili na pripremi dokumeta predviđenog ovim AP suprotno Ustavu i zakonu okončali postupak predlaganja i izbora sudija i nosilaca javnotužilačke funkcije kojim je dodatno narušena ionako neadekvatna zastupljenost nacionalnih manjina u pravosudnim organima.
- Nacionalna vijeća nisu partner

AKTIVNOST 8.10. *Održavanje zajedničke radionice o pristupu nacionalnih manjina pravnoj pomoći za Državno veće tužilaca i Visoki savet sudstva, organizacije civilnog društva i predstavnike nacionalnih manjina.*

ROK: II Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je u delimično realizovana

KOMENTAR:

- Nema preciznih podataka
- Predstavnici nacionalnih vijeća su partner

AKTIVNOST 8.11. - *Održavanje okruglog stola za usvajanje konačnih preporuka za komponentu 3, cilja 1 IPA 2013 projekta „Jačanje kapaciteta VSS i DVT“ koja se odnosi na poboljšanje odnosa sa organizacijama civilnog društva i aktivnosti vezane i za pristup nacionalnih manjina pravosudnom sistemu.*

ROK: II Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Aktivnost nije realizovana u predviđenom roku.
- Iako su predviđeni planom predstavnici nacionalnih vijeća nacionalnih manjina nisu uključeni kao nosioci ili partneri za realizaciju ove aktivnosti nisu uključeni u njenu realizaciju.

AKTIVNOST 8.12. *Sprovođenje obuke sudija o međunarodnim dokumentima i standardima u oblasti zaštite od diskriminacije nacionalnih manjina i praksi ESLJP.*

ROK: II Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR: Nije realizovana aktivnost za sudove u kojima je bosanski jezik u službenoj upotrebi.

AKTIVNOST 8.13. - *Sprovođenje promotivnih kampanja među nacionalnim manjinama radi jačanja poverenja u policiju i podsticanja za prijavljivanje pripadnika nacionalnih manjina na konkurs za osnovnu policijsku obuku.*

ROK: Kontinuirano prema dinamici konkursa;

STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- Aktivnost nije realizovana
- Ne postoje podaci da se ova aktivnost realizovala na u policijskim upravama koje su nadležne za teritoriju na kojoj nacionalne manjine žive.

PREPORUKA 8.13:

- U pogledu ove aktivnosti a u cilju vraćanja povjerenja u policiju neophodno je preduzeti mjere kojima će nadležni državni organi sakcionisati sve pripadnike policije i drugih državnih organa koji su učestvovali u vršenju zločina i kršenju ljudskih prava nad pripadnicima nacionalnih manjina.

AKTIVNOST 8.14. *Promovisanje profesije policajca, MUP-a i Centra za osnovnu policijsku obuku, informisanje o obuci, aktivnostima Centra, uslovima za prijem i objavljenim konkursima putem internet stranice i društvenih mreža.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- Da bi se ova aktivnost uspješno realizovala neophodno je da se vrati povjerenje pripadnika nacionalnih manjina u policiju kao je to navedeno u komentaru na aktivnost 8.13.

- Aktivnost se nije realizovala u područjima u kojima je u službenoj upotrebi bosanski, hrvatski i rumunski jezik.
- Nacionalna vijeća nisu partneri

PREPORUKA 8.14:

- Kada je u pitanju ova aktivnost odnosno njena realizacije neophodno je da Vlada i MUP donesu odgovarajuće akte kojima će se obezbijediti uslovi za raspisivanje konkursa za prijem pripadnika nacionalnih manjina u policiju u onom broju koji je adekvatan njihovom učešću u ukupnom broju stanovnika na teritorijama u kojima je jezik nacionalne manjine u službenoj upotrebi.
- Na taj način će se obezbijediti ostvarivanje prava nacionalnih manjina zajemčenog Ustav, zakonom i potvrđenim međunarodnim dokumentima odnosno pravo na adekvatnu zastupljenost u policiji i drugim državnim organima.

AKTIVNOST 8.15. *Organizovanje promotivnih tribina za osnovnu policijsku obuku u sredinama u kojima su u većem broju zastupljeni pripadnici nacionalnih manjina.*

ROK: Kontinuirano dva meseca prije raspisivanja konkursa za određenu PU

STATUS: Izveštaj organizacije ne sadrži potrebne podatke

KOMENTAR:

- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća nisu partneri

AKTIVNOST 8.16. - *Promotivne radionice za osnovnu policijsku obuku u cilju bolje pripreme potencijalnih kandidata za prijemni ispit (psiho-test, test opšte informisanosti i srpski jezik)*

ROK: Kontinuirano pola godine prije raspisivanja konkursa određene PU;

STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- Aktivnost nije realizovana.
- Nacionalna vijeća nisu partneri

AKTIVOSTI 8.17. - *Nastavak aktivnosti koje su sprovedene u okviru projekta Podrška većem uključivanju nacionalnih manjina u policijsku službu Republike Srbije*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Izveštaj institucije ne sadrži potrebne podatke

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća nisu partneri**

AKTIVNOST 8.18. *Časovi srpskog jezika za polaznike osnovne policijske obuke iz redova nacionalnih manjina kako bi im se omogućilo da lakše prate obuku*

ROK: Kontinuirano u skladu sa identifikovanim potrebama ;

STATUS: Izveštaj ne sadrži podatke o sprovedenim aktivnostima

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća nisu partneri**

AKTIVNOSTI 8.19. *Časovi/kursevi jezika nacionalnih manjina kao jezika sredine sa akcentom na službenoj komunikaciji iz sredina u kojima su u većem broju zastupljene nacionalne manjine.*

KOMENTAR: **Nije realizovana ova aktivnost za učenje jezika albanske, bošnjačke, i hrvatske nacionalne manjine.**

IX NACIONALNI SAVETI NACIONALNIH MANJINA

AKTIVNOST 9.1. *Analiza normativnog okvira kojim se uređuju prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji sa posebnim osvrtom na finansijske aspekte ovih propisa na sva tri nivoa vladi (republički, pokrajinski i lokalni).*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- **Za ovu kao i za mnoge druge aktivnosti navedeno je da su realizovane u vremensku periodu kada AP nije usvojen od strane Vlade.**
- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća nisu parter**

AKTIVNOST 9.2. *Održavanje okruglog stola sa predstavnicima svih nacionalnih saveta nacionalnih manjina, zainteresovanom stručnom javnošću, kao i nevladinim organizacijama, na kome će se razmotriti:*

- *sporna pitanja u primeni Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina*
- *date preporuke*
- *veza sa AP PG 23 aktivnost 3.8.1.29.*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- **Za ovu aktivnost također je karakteristično da je u izvještaju navedeno da je realizovana prije nego je sam AP usvojen od Vlade.**
- **Aktivnost nije realizovana u predviđenom roku**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**

AKTIVNOST 9.3. - *Osnivanje multi resorne radne grupe u cilju izrade novog Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, u skladu sa rezultatima analize, i uz aktivno učešće nacionalnih saveta nacionalnih manjina.*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana**
- **Nacionalna vijeća su partner**

AKTIVNOST 9.6. *Donošenje Uredbe kojom će se urediti postupak raspodele finansijskih sredstava iz Budžetskog fonda (član 119. Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina).*

ROK: I Kvartal 2016; STATUS: Aktivnost je u potpunosti realizovana

KOMENTAR:

- Ova aktivnost nije propisana niti sprovedena na način kako to odgovara potrebama nacionalnih manjina radi unapređenja njihovog položaja, očuvanja tradicije, identiteta i posebnosti.
- Nacionalna vijeća nisu partner

PREPORUKA 9.6:

- Neophodno je uspostaviti budžetski fond kao posebno pravno lice te u tu svrhu donijeti odgovarajuće propise najkasnije do II kvartala 2017. godine.

AKTIVNOST 9.7. - *Obezbeđivanje potrebnih finansijskih sredstava za Budžetski fonda za nacionalne manjine (član 119. Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina) za programske aktivnosti, projekte nacionalnih manjina i organizacija civilnog društva koje se bave pitanjima nacionalnih manjina. Raspodjela sredstava iz Budžetskog fonda za nacionalne manjine u skladu sa podzakonskim aktom iz mere 9.6.*

ROK: Počev od I Kvartala 2016; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- Finansijska sredstva predviđena budžetskim fondom za nacionalne manjine u iznosu od 1.800.000,00 dinara nije u srazmjeri sa zakonom propisanim obavezama fonda u pogledu finansiranja projekata od značaja za nacionalne manjine.
- Za djelimično ispunjenje svojih zakonom propisanih obaveza potrebno je mnogostruko više sredstava i ne manje od 0,05 % poreskih prihoda budžeta Republike Srbije

PREPORUKE:

- Budžetski fond za nacionalne manjine mora biti posebno pravno lice sa raspolagajućim sredstvima u iznosu od 0,05 % poreskih prihoda budžeta Republike Srbije koja će se koristiti za finansiranja i sufinansiranja projekata nacionalnih manjina u oblastima obrazovanja, kulture, informisanja, službene upotrebe jezika i pisma, kao i u drugim oblastima od značaja za unapređenje položaja nacionalnih manjina,

očuvanja tradicije, identiteta i posebnosti nacionalnih manjina, a sve u cilju njihovog opšteg razvoja.

- Nacionalna vijeća nacionalnih manjina moraju imati pravo na dobijanje sredstava iz navedenog fonda.

AKTIVNOST 9.8. - *Pružanje podrške nacionalnim savetima nacionalnih manjina u realizaciji njihovih nadležnosti, kroz:*

- *obuke za NSNM o mehanizmima za zaštitu od diskriminacije, o anti-diskriminacionom zakonodavstvu i o prepoznavanju vrste diskriminacije i osnova za diskriminaciju,*
- *jačanju upravljačkih kapaciteta i sposobnosti za finansijsko izveštavanjem NSNM.*

ROK: Kontinuirano za aktivnosti koje se finansiraju iz IPA 2013 TWINING PROJEKAT 2015-2017; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- **Nema dovoljno kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja o planu obuke o broju učesnika, kvalifikacijama predavača dužini trajanja programa obuke**
- **Aktivnost je realizovana u pogledu jačanja sposobnosti za finansijsko izveštavanje i planiranje. U okviru ove aktivnosti nisu preduzete odgovarajuće mjere kojima bi se pružila podrška u ostvarivanju prava i nadležnosti nacionalnih vijeća nacionalnih manjina.**
- **Nacionalna vijeća su partner, međutim nemaju potreban uvid u planove i ne učestvuju kreiranju programa obuke**

AKTIVNOST 9.9. *Obnoviti rad Saveta za nacionalne manjine, u čiji rad će biti uključeni predstavnici svih nacionalnih manjina, a u cilju efikasnog ostvarivanja prava nacionalnih manjina.*

ROK: IV Kvartal 2015; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- **Aktivnost se ne realizuje uspješno.**
- **Savjet Republike Srbije za nacionalne manjine je odlukom Vlade promijenio svoju strukturu, te njima više ne predsjedava predsjednik Vlade čime je još jednom potvrđena namjera Vlade da pitanjem položaja i ostvarivanja prava nacionalnih manjina ne bude u fokusu njenog interesovanja i ne bude prioritarno pitanje u njenom radu.**
- **Nacionalna vijeća nisu partner**

PREPORUKA 9.9:

- **Neophodno je da se Uredbe Vlade o osnivanju Savjeta Republike Srbije za nacionalne manjine iz 2009. godine uvede u Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina.**

AKTIVNOST 9.10. *Omogućiti punu implementaciju Zakona o lokalnoj samoupravi u vezi sa osnivanjem saveta za međunacionalne odnose u svim nacionalno mešovitim opštinama u skladu sa Zakonom.*

Sprovesti nadzor nad provođenjem Zakona o lokalnoj samoupravi u ovom pogledu, kroz izveštavanje o uspostavljanju saveta za multi-etničke odnose.

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje

KOMENTAR:

- **Aktivnost nije realizovana.**
- **Nacionalna vijeća nisu partneri**

X EKONOMSKI POLOŽAJ PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA

AKTIVNOST: 10. 3. - *Privlačenje investicija u opštinama koje su svrstane u III i IV grupu po razvijenosti u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje.

NOSIOCI I PARTNERI: Razvojna agencija Srbije, Privredna komora Srbije
Jedinice lokalne samouprave, APV i Regionalne privredne komore.

KOMENTAR:

- U izvještaju za realizaciju ovih aktivnosti iznijeti su brojni podaci u periodu od 2009. do 2015.godine koji se odnose na razne programe, informacije o utrošenim sredstvima navedenim iz Uredbe kojom treba da se podstiču investicije, međutim nema podatka o realizacije ove aktivnosti u 2016. od momenta usvajanja Akcionog plana.
- Nema ni jednog podatka o ma Sandžaka gdje tradicionalno žive Bošnjaci spadaju u grupu nerazvijenih područja iako su razvrstani po kategorijama uključujući i gradove koju spadaju V kategoriju ili grupu devastiranih gradova.
- U prilog tome nabolje govori navod iz ovog Izvještaja u koji u originalu glasi: „Bitno je napomenuti sledeće činjenice: podjela jedinica lokalne samouprave prema stepenu razvijenosti (na osnovu Uredbe o utvrđivanju jedinstvene liste razvijenosti regiona i jedinica lokalne samouprave za 2014. godinu) u korelaciji je sa ekonomskom razvijenošću određenog područja, a ne sa etničkom pripadnošću;
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća su partneri

PREPORUKA 10.1:

- **Izraditi socio-ekonomsku analizu područja gdje tradicionalno žive nacionalne manjine sa mjerljivim indikatorima - UNDP Indeksom ljudskog razvoja, uključujući i Sandžak**
- **Izraditi strategiju održivoga razvoja ovih područja, uključujući i Sandžak**

AKTIVNOST: 10.4. - Unapređenje zapošljavanje i podsticanje nezaposlenih pripadnika nacionalnih manjina, prevashodno iz kategorije onih koji se teže zapošljavaju, provođenjem mera aktivne politike zapošljavanja.

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno sprovod

KOMENTAR:

- **U izvještaju nema preciznih podataka o svim manjinama**
- **O mjerama aktivne politike zapošljavanje Bošnjaka nema ni jedne riječi.**
- **Nacionalna vijeća su Partneri**

PREPORKE:

Veza sa Preporukama 10. 3.

XI BILATERALNI SPORAZUMI

AKTIVNOST: 11.1. - *Nastavak međunarodne saradnje posebno u regionu, odnosno na području bivše SFRJ i jugoistočne Evrope, kroz:*

- *zaključivanje i sprovođenje bilateralnih i multilateralnih dokumenata u odnosu na pitanja od značaja za region ili odnose između država, kao što je zaštita i ostvarivanje prava manjinskih zajednica;*
- *obnovu rada postojećih bilateralnih komisija za nacionalne manjine.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspešno realizuje.

KOMENTAR:

- U Izveštaju su nabrojani bilateralni i međudržavni sporazumi
- Ne postoji ni jedan sporazum koji pominje saradnju Bošnjaka iz Srbije sa Bošnjacima iz bivših Republika SFRJ iako su sa tim državama potpisani bilateralni ili međudržavni sporazumi.
- Nema preciznih podataka o nastavku saradnje, potpisivanja novih sporazuma ili obnove rada postojećih bilateralnih komisija nacionalne manjine
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća nisu partneri

PREPORUKA 11.1:

- Izvršiti reviziju i dopune postojećih bilateralnih i multilateralnih sporazuma o prekograničnoj saradnji u konsultacijama sa nacionalnim vijećima nacionalnih manjina uključujući Bošnjačko nacionalno vijeće

AKTIVNOST: 11.6. - *Povećati svest o mogućnostima i o važnosti preko granične saadnje jedinica lokalne samouprave.*

ROK: Kontinuirano; STATUS: Aktivnost se uspješno realizuje.

KOMENTAR:

- Izvještaju između ostalog stoji: Republika Srbija učestvuje u sedam programa prekogranične i dva programa transnacionalne saradnje u programskom periodu 2014-2020. godina finansiranih u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II): programi prekogranične saradnje sa Hrvatskom, Mađarskom, Rumunijom, Bugarskom, Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Makedonijom (program prekogranične saradnje sa Makedonijom je dostavljen Evropskoj komisiji na odobravanje i planiran je za period 2016-2020. godine); kao i dva programa transnacionalne saradnje: Transnacionalni program Dunav, u kome učestvuje 14 zemalja podunavske regije, koja odgovara teritoriji Makroregionalne strategije EU za Podunavlje, i Jadransko-jonski transnacionalni program, u kome učestvuje osam zemalja regiona, koju obuhvata teritorija Makroregionalne strategije EU za Jadransko-jonsku regiju.
- Teritorija obuhvaćena programima prekogranične saradnje definisana je operativnim programima i obuhvata pogranične dijelove zemalja učesnica, dok transnacionalni programi obuhvataju veće teritorijalne površine zemlja učesnica.
- Ni u jednom od pomenutih programa nisu uključene prekogranične opštine gdje tradicionalno žive Bošnjaci u Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini.
- Aktivnost nije realizovana
- Nacionalna vijeća nacionalnih manjina nisu partneri

PREPORUKE:

- Izvršiti reviziju i dopune postojeći programa i bilateralni sporazuma u saradnji sa nacionalnim savjetima nacionalnih manjina uključujući i Bošnjačko nacionalno vijeće
- U sporazume uključiti opštine Sandžaka gdje tradicionalno žive Bošnjaci